

[Jørn Jespersen]

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om realkreditinstitutter. (Fasttættelse af pantets værdi).

(Lovforslag nr. L 185).

Idet jeg henviser til lovforslagets tekst og til de ledsagende bemærkninger, anbefaler jeg lovforslaget til Tingets velvillige behandling.

Pia Kjærsgaard (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ophævelse af lov om økonomisk støtte til politiske partier m.v.

(Lovforslag nr. L 186).

Jeg henviser til lovforslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager dette, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 30:

Forespørgsel til undervisnings- og forskningsministeren [om, hvad ministeren kan oplyse om de planlagte nedlæggelser af og besparelser på pædagogseminarierne].

Af Hanne Thanning Jacobsen (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 19/1 88).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 133:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m.v. og lov om rejsafgifter. (Arrest og forbud, appel i fogsager m.v.).

Af justitsministeren (Ninn-Hansen).

(Fremsat 18/12 87).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Pia Gjellerup (S):

Det forslag, der skal behandles her, favner meget bredt, men jeg vil koncentrere mig om de hovedemner, forslaget indeholder, nemlig nye regler om arrest og forbud samt ændringer i appelmulighederne i fogsager.

De hidtil gældende regler om arrest har ikke i tilstrækkeligt omfang kunnet afgrænse de forhold, hvortil arrestinstituttet har været udformet. Den kreditor, der har et pengekrav, skal kunne søge sikkerhed for fyldestgørelse ved en arrest, hvis skyldneren formodes at modarbejde muligheden for fyldestgørelse. Hvis der ikke er fare for modarbejdelse fra skyldnerens side, skal kreditor være henvist til almindelig rettergang.

Forslaget indebærer, at arrest kun kan iværksættes, når der er en aktuel grund til at antage, at skyldneren vil modarbejde opfyldelsen af kreditors rettigheder. Arrest vil ikke kunne iværksættes uden rimelig anledning, og skyldneren vil ikke kunne presses ud over det almindelige, som vil ske gennem den sædvanlige rettergang. Denne præcisering af grundlaget for arrest kan Socialdemokraterne kun hilse velkommen.

Det samme gælder de foreslåede nye regler om anvendelse af forbud. Grundlaget for forbud har hidtil i praksis været, at den, der har ønsket et forbud, har haft en ret, der kunne være krænket. Bevisbyrden har yderligere kunnet lettes ved at stille sikkerhed for de forskellige skader, der kunne forvoldes for debitor, hvis det viste sig, at grundlaget for forbudet alligevel ikke var opfyldt.

Forbud er et meget indgribende skridt, og det har således kunnet gennemføres i praksis ved et relativt begrænset bevis eller endda ved et direkte køb gennem en sikkerhedsstillelse, der ofte har været utilstrækkelig i forhold til de skader, som debitor kunne lide.

Det har været noget stødende, hvorfor forslagene om, at beviskravene skærpes, at forbud kun gennemføres, hvis almindelig rettergang vil give anledning til retstab, og at proportionalitetsgrundsætningen lovfæstes, må hilses med tilfredshed.

Særlig proportionalitetsgrundsætningen er væsentlig, bl.a. i forhold til de meget omtalte sager om benzinselskabernes forbud over for benzinformidlere, hvor selskabernes interesser slet ikke har stået i et rimeligt forhold til den skadevirkning, som påføres den, forbudet gæl-

[Pia Gjellerup]

der for. Også politiets mindre engagement i sagsforløbet fremover er positivt.

Et sidste emne, jeg vil kommentere her ved førstebehandlingen, er forslagene til en forenkling af appelmulighederne ved fogedretssager. Jeg mener, at de stillede forslag vil være ressourcebesparende for alle parter. Det vil nok under udvalgsarbejdet være nødvendigt at se på parternes indflydelse på valg af mundtlig forhandling i tilfælde af kære, men dette skulle der vel kunne findes en rimelig løsning på.

Jeg har ingen bemærkninger til de øvrige og mindre punkter i lovforslaget, som vi fra Socialdemokratiets side vil se positivt på under udvalgsarbejdet.

Flemming Hansen (KF):

Vi står her over for et meget omfattende lovforslag om ændringer i retsplejeloven. Det er klart, at det ikke vil være muligt at komme ind på de enkelte paragraffer i lovforslaget, og jeg skal derfor koncentrere mig om to hovedafsnit, som jeg finder overordentlig vigtige.

Det drejer sig om det afsnit, der omhandler nedlæggelse af forbud, hvor man skærper betingelserne for at nedlægge et forbud under hensyn til de konsekvenser, det kan få for den, man nedlægger forbudet imod.

Hvis én part ønsker at nedlægge forbud over for en anden part, kan det i dag gøres ved at stille tilstrækkelig sikkerhed, men jeg finder det rimeligt, at den, der ønsker at nedlægge forbud over for en anden person, skal kunne sandsynliggøre det nødvendige i anvendelsen af forbud. Vi kender jo alle sammen benzinsagen fra Blommenslyst, hvor ét selskab ved at stille en sikkerhed på 2 mio. kr. kunne få plomberet et andet selskabs benzinstandere og piller skiltene ned. Det er nu et godt retssikkerhedsmæssigt synspunkt, at man ikke skal kunne købe sig til et forbud.

Et andet punkt, jeg ønsker at omtale, er den foreslåede § 653, der omhandler EF-forordning 3842/86 af 1. december 1986 om foranstaltninger med henblik på forbud mod varemærkeforfalskede varers overgang til fri omsætning. Det er en problemstilling, der kendes meget godt i erhvervslivet, og antallet af den slags sager bliver stadig større og skaber meget store problemer for det store flertal i erhvervslivet, der ønsker at drive reel handel. Jeg er opmærksom på, at forslaget kun siger, hvem der skal behandle

disse sager, og er tilfreds med, at det er fogedretten, man skal gå til i sådan et tilfælde.

Imidlertid er det vigtigt at præcisere, at fogedretten i sådanne sager må være i stand til at handle endog meget hurtigt, for er varemærkeforfalskede varer først passeret igennem tolden, er det næsten umuligt at standse dem ude i handelen.

Jeg vil i den forbindelse godt gøre opmærksom på den henvendelse, vi har fået i dag i Folketingets Retsudvalg fra Industrirådet, og som netop omhandler dette punkt. Den præciserer meget udførligt de alvorlige problemer, det giver for erhvervslivet, og hvor vigtigt det er, at vi får denne paragraf sat rigtigt på plads.

Vi kan i den konservative folketingsgruppe tilslutte os lovforslaget og skal gøre, hvad vi kan for, at det får en hurtig gang gennem udvalget.

Leif Hermann (SF):

Nu har fru Pia Gjellerup jo været så venlig at gennemgå lovforslaget, så det skal jeg spare Tinget for, og i første omgang hæfte mig ved noget, som ingen andre har taget op, nemlig spørgsmålet om beskyttelsen af en sigtets eller en tiltalts identitet mod fotografering. Vi kan absolut tiltræde det forslag, som Justitsministeriet har lagt foran os, sådan at sigtedes eller tiltaltes beskyttelse nu kommer på linje med ofres i sædelighedssager og lægdommeres, som jo fik denne beskyttelse i henholdsvis 1980 og 1984.

Vi kan også tiltræde de væsentlige retssikkerhedsmæssige fremskridt, der er forbundet med de hovedpunkter, lovforslaget indeholder, nemlig ændringerne i reglerne vedrørende arrest og forbud. Nu er arrest og forbud jo foreløbige retsmidler, men selv om det er foreløbige retsmidler, er det selvfølgelig væsentligt, at de personer, det går ud over, rekvisitus og skyldneren i forbudssager, sikres så meget som overhovedet muligt. Derfor er det afgørende, at man nu vil stramme betingelserne for at opnå arrest og for at opnå forbud, sådan at der skal foreligge aktuelle grunde til at antage, at der er brug for arrest, fordi skyldneren vil unddrage sit gods en forfølgelsesmulighed, og at forbudsrekvisenten skal godtgøre eller sandsynliggøre, at betingelserne for opnåelse af forbud er til stede.

Vi er også indstillet på at acceptere den meget forenklede regel vedrørende appel i foged-

[Leif Hermann]

sager. Jeg kan samtidig sige, at vi – selv om der er tale om kære og derfor som hovedregel skriftlig sagsfremstilling og derfor også en uendelig begrænset mulighed for bevisførelse, hvad der jo er meningen i disse sager – dog nok er tilhængere af den indvending, som Advokatrådet har fremsat, nemlig at det er uheldigt i bemærkningerne at have stående, at der skal være adgang til mundtlig forhandling, hvis parterne begærer det. Det er noget, man nøjagtig lige så godt kunne have stående i loven, sådan at man har sikkerhed for, at det kan lade sig gøre.

Jeg skal ikke sige mere, men tilsige et positivt udvalgsarbejde, hvor vi kan få rettet de småting, jeg bl.a. har nævnt her.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg kan gøre det meget kort for så vidt angår de foreløbige retsmidler og ændringerne deri.

Arrest og fogsedforbud synes vi det er udmærket at man på denne måde imødegår. De misbrug, kan man vel næsten sige, der har været til løb til, kortslutning af almindelig tvangsfuldbyrdsprocedure for så vidt angår arrest og for så vidt angår forbud, er en anvendelse, vi her i Folketinget ikke fandt helt i overensstemmelse med lovens ånd.

Med hensyn til appelreglerne i fogsedsager kan vi også give vores tilslutning. Det kan være lidt besværligt stof. Jeg tror, at de af os, der er jurister, fra vores studium husker problemerne med at forklare forskellen mellem anke og kære. Det står meget flot, synes jeg, i de generelle bemærkninger, afsnit 4.1.: »Afgrænsningen mellem appelformerne anke og kære er i øvrigt ikke ganske skarp.« Jeg kan godt lide den udtryksmåde. Den rammer lige ind i, hvad vi alle sammen forventer af Justitsministeriet – som en komplement til det. Det er også sjovt indimellem at læse bemærkningerne.

I samme afsnits slutning står der en betragtning, vi også ønsker at fremhæve:

»Af hensyn til de processuelle garantier, der er knyttet til den mundtlige forhandling, er det af væsentlig betydning, at landsretterne ved afgørelsen af, om mundtlig forhandling skal anordnes, lægger afgørende vægt på parternes ønske herom.«

Det hæfter vi os også ved. Hr. Leif Hermann har lige været inde på, om det måske var noget, der ligefrem skulle skrives ind i lovteksten, at vi lægger vægt på, at der er disse retsgarantier.

Det er noget, vi kan se på under udvalgsarbejdet, og jeg er sikker på, at Justitsministeriet og ministeren vil være os behjælpelige med gode råd og vejledning.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det Radikale Venstre er også positivt indstillet over for disse lovændringer. Ministeren skriver i bemærkningerne, at det er en fortsættelse af det revisionsarbejde, der har været i gang, og som har medført ændringer i 1976 og 1978, og at det er i overensstemmelse med betænkning og udtalelse fra Retsplejerådet.

Vi er helt tilfredse med, at der sker en skærpelse af betingelserne for at bruge arrest og forbud. Vi vil gerne drøfte, som det har været antydnet her, de nye appelregler, men vi kan i det store og hele tilsige positiv tilslutning og vil give lovforslaget en positiv behandling i udvalget.

Birgith Mogensen (CD):

Dette lovforslag er i alle sine enkeltheder en ret og rimelig opstramning af retsplejeloven på hele dette område. Det væsentligste i disse lovændringer er, at ingen part vil kunne misbruge begreber og regler, hvis denne lovændring finder sted efter sin fulde, præcise ordlyd. Denne lovændring har længe været tiltrængt og har derfor tilslutning fra CD.

Pia Kjærsgaard (FP):

De justeringer, det her lovforslag indeholder, skulle det ikke volde Fremskridtspartiet de store problemer at tilslutte sig.

De misbrug af arrest, der kan finde sted, og som bl.a. er beskrevet i bemærkningerne, og den pression, der ligger i begrebet, er ikke lige rimelige, som reglerne er i dag.

Anvendelse af forbud, som det blev praktiseret på Fyn af et benzinselskab, er heller ikke acceptabel. Fremskridtspartiet er enig med justitsministeren i det formålstjenlige i, at reglerne strammes op og præciseres.

Vi mener, at dette forslag udgør en forenkling, med mindre bureaukrati, og det er Fremskridtspartiet som bekendt tilhænger af.

Jeg kan være helt enig med hr. Bjørn Elmquist i, at det er et speget forslag for dem, der ikke lige er jurister, men det er nøje gennemgået i Fremskridtspartiets folketingsgruppe. Vi skal tilsige et positivt udvalgsarbejde, og vi kan allerede på nuværende tidspunkt sige, at vi tilslutter os forslaget.

Merethe Due Jensen (KRF):

Jeg skal først beklage, at vores ordfører er forhindret i at være til stede. Jeg skal meddele, at Kristeligt Folkeparti vil se positivt på en modernisering af reglerne for arrest og fagedforbud, således at betingelserne for at udnytte disse såkaldte foreløbige retsmidler skærpes. Vi vil derfor se positivt på lovforslaget i udvalget.

Ib Jakobsen (FK):

Som det er blevet sagt af de øvrige ordførere, er det tilsyneladende et forslag til ændring af loven, som i hvert fald rent juridisk virker utrolig omfattende. Men jeg havde nu hellere set, når man nu ville lave en omfattende ændring af hele loven vedrørende fogsedsager, at man havde ændret hele fogedsystemet.

Det er for mig at se sådan, at det fogedsystem, vi kender, er en pestilens for den største del af den danske befolkning. Det har alene den funktion, at man ydmyger de dårligst stillede mennesker, som er kommet i unødigt uføre, som regel på grund af uduelige politikeres politik og udplyndring af de svageste i samfundet. Derfor er for mig at se hele fogedsystemet, uanset om det drejer sig om de kommunale pante-fogeder, kongens foged, eller hvad det kan være, et udtryk for det, som er kendt i historien; de er nemlig nutidens ridefogeder, dem, der tidligere gik ud og piskede bønderne for at få dem på plads og for at sikre den herskende klasses rolle i samfundet.

Jeg havde forventet, at den kristelige ordfører ville være kommet med nogle lignende tanker, for hvis man går endnu længere tilbage i historien, oplevede man jo, hvordan Jesus i sin tid bekæmpede datidens fogedvæsen ved at kæmpe mod tolderne og farisæerne osv. Derfor havde jeg selvfølgelig forventet, at De Kristelige ligesom jeg havde givet udtryk for, at man skulle bekæmpe hele det her system, som kun er til skade for den danske befolkning.

Hvad angår de principper, der ligger i lovforslaget, må man sige, at hensigten med dem selvfølgelig er, sådan som jeg vurderer det, og som de øvrige ordførere har vurderet det, at der skal ske visse stramninger. Det er klart, at når man har de synspunkter, som jeg har på fogedsystemet, vil man selvfølgelig også altid være positiv over for stramninger. Jeg synes nu ikke, der er tale om så voldsomme forandringer, som nogle har givet udtryk for.

Hvad angår hele spørgsmålet om muligheden for arrest hos skyldnere, vil det stadig væk være sådan, at man kan forvente, at folk, der kommer i økonomisk uføre – enten det er ved det offentlige, eller det er ved private – kan jages livet igennem, og der kan foretages indgreb, der kan foretages udlæg osv., sådan at de ikke længere har ret til at opretholde en normal tilværelse.

Det samme gælder nedlæggelse af forbud. Her kan jeg heller ikke se, at stramningen betyder nogen væsentlig forandring.

Men selvfølgelig er Fælles Kurs da et positivt parti, der altid ser positivt på tingene, også på det, der kommer fra regeringen. Det har vi bl.a. oplevet i de sidste par dage. Så vi vil selvfølgelig også se positivt på, at der trods alt måske sker nogle stramninger i hele det her åndssvage system.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Der var jo tilslutning fra alle sider, og det er en forslagsstiller selvfølgelig både glad og taknemlig for. Jeg må også sige, at jeg synes, at forslaget fortjener tilslutning fra alle ordførere og fra alle partier.

Det er da rigtigt, at det ikke er det mest lettilgængelige stof, vi står med her, men jeg synes, det er lykkedes i forslaget og i forslagets bemærkninger virkelig at belyse problemet. Det kunne vi jo høre på det første indlæg, fra fru Pia Gjellerup, men også fra de øvrige ordførere fik vi nogle meget saglige og rigtige betragtninger, både om forslagets indhold og om det, der er formålet.

Jeg synes også, at vi kan sige, at vi – det gælder både dette forslag og det næste, vi skal behandle – har megen glæde af de permanente udvalg eller råd, der virker i forbindelse med Justitsministeriet, i dette tilfælde Retsplejerådet, som jeg anmodede om at tage sagen om forbud og arrest op, dengang vi havde hele problemet omkring benzinselskaberne, som jo flere har været inde på. Jeg synes, at de to udvalg, Retsplejerådet og Straffelovrådet, medvirker stærkt til, at vi altid har et godt grundlag at arbejde på her i Folketinget, når vi drøfter sagerne. Så kan der selvfølgelig i nogle tilfælde være en anden opfattelse end det, der er angivet, men det er efter min mening ikke det afgørende. Det afgørende er, at vi har fået og får et godt grundlag og et godt materiale gennem det meget dygtige arbejde, der udføres i de to råd.

[Justitsministeren]

Formålet med denne lovgivning er jo nævnt af flere og på en måde, som jeg synes er ganske rigtig. Det skal ikke være sådan, at man kan anvende disse midler, arrest og forbud, og begrænse ofte mindre virksomheder i deres virke bare ved, at man kan lægge en tilstrækkelig stor sæk penge på bordet. Der må være andre betingelser, der skal opfyldes, end det, at man kan komme med en stor sikkerhedsstillelse.

Derfor betyder den skærpe, som er indført med hensyn til betingelserne for arrest og forbud, at vi beskytter de svage imod, at penge kan blive det eneste afgørende med hensyn til indgrebet, og det synes jeg er en væsentlig ting. Det betyder igen i praksis en beskyttelse navnlig af den mindre butikshandel i en hel del tilfælde, og det synes jeg er et formål, som det er rimeligt og værdigt af Folketinget at tilslutte sig. Derfor glæder det mig, at der, som tilfældet har været, er tilslutning til dette lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 134:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Prøveløsladelse og vold m.v.).

Af justitsministeren (Ninn-Hansen).
(Fremsat 18/12 87).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Pia Gjellerup (S):**

Da Socialdemokratiets ordfører i denne sag, hr. Torben Lund, ikke har mulighed for at være til stede her i dag, skal jeg redegøre for vores holdning til det foreliggende lovforslag.

Lovforslaget er en udløber af den betænkning, som Straffelovrådet afleverede for snart et år siden. Imidlertid er det lidt svært at genkende betænkningen i justitsministerens lovforslag. Kun et beskeden forslag om revision af voldsbestemmelserne er det blevet til, uden nogen sammenhæng med det øvrige betækningsarbejde, som netop var iværksat for at søge overensstemmelse mellem de enkelte regler i det strafferetlige sanktionssystem. Det forekommer hverken særlig rimeligt eller særlig hensigtsmæssigt. Hvad er justitsministerens forklaring på, at så meget mangler, og at helheden er tilsidesat?

De enkelte bestemmelser, der er sluppet igennem ministerens nåleøje, er som nævnt en revision af voldsbestemmelserne. De gældende regler er i deres forsøg på at være fyldestgørende blevet uoverskuelige. Forslagene til nye formuleringer og konsekvenserne heraf kan derfor generelt modtages positivt.

Dele af de tilhørende bemærkninger til lovforslaget synes blot ikke at være i familie med lovforslaget. Her tænker jeg på justitsministerens generelle bemærkninger til forslaget, hvori der omtales den stigning, der kan læses af statistikkerne i antallet af tilfælde af vold mod sagesløse. Lovforslaget gør imidlertid ikke noget for at komme netop disse forhold til livs. Vold mod sagesløse fjernes som begreb fra loven. Derved fjerner man ganske vist knap 5.000 anmeldte voldsforbrydelser fra statistikken, men de vil jo desværre nok dukke op andre steder, blot under andre titler. Derfor er justitsministerens generelle bemærkninger ikke i overensstemmelse med lovforslagets indhold.

Under udvalgsarbejdet må vi se på, om forslagens strafferammer og de i bemærkningerne anbefalede strafudmålinger svarer til de ændringer af begreberne, der lægges op til. Men vi er i forhold til denne del af lovforslaget som udgangspunkt positive.

Et andet hovedpunkt i forslaget er afskaffelse af prøveløsladelse i forhold til domme på under et år og en begrænsning af domme på under to år. For det første er det beklageligt, at justitsministeren ikke har ønsket at vente med en så vidtgående ændring, indtil Straffelovrådet har haft lejlighed til at færdiggøre drøftelser om prøvetid, tilsyn og særvilkår, som er en væsentlig del af prøveløsladelsesinstituttet.